

ORIENT VE STAROVĚKU (4. tis. př. n. l. – 476 n. l.)

4. Indie, země meditace

Za čtvrtou zemí starověku se musíme vypravit od Číny jihozápadním směrem. Dostaneme se na další vcelku izolované území. Indie totiž leží na poloostrově. Z jihu ji omývá Indický oceán a ze severu vystupují opět mohutné Himálaje. Ve starověku byla Indie totiž větší než dnes. Zahrnovala také území dnešního Pákistánu a zemi Bangladéš. Také zde se usazovali lidé už v nejstarších dobách v povodí dvou mohutných řek. Tou první byla řeka Indus a jméno druhé zní Ganga. I když pravdou je, že to lidé v Indii neměli nikdy zrovna jednoduché. Podmínky pro živobytí zde bývaly velmi drsné, protože na jedné straně lidé umírali v dobách velkého sucha (výjimkou nebyla ani smrt z úžehu) a na straně druhé silné a dlouhé monzunové deště způsobovaly rozsáhlé záplavy.

Odkaz starověké Indie byl odkryt v době mezi světovými válkami (přesněji v letech 1921 a 1922). V té době totiž archeologové vykopali dvojici starobylých měst. Jedno nese název Harappa a druhé Mohendžo-Daro. Pokud vám druhý název připomíná romštinu, nejste daleko od pravdy, protože romské obyvatelstvo původně z Indie pochází. Nálezy jsou velmi pozoruhodné, ale k tomu se podrobněji dostaneme až při výkladu.

Vzpomínáte si ještě na egyptskou společnost? Jestli ne, tak si ji honem nalistujte! Jestliže na vrcholu egyptské hierarchie (tedy občanského rozvrstvení) stáli všelijací úředníci, v Indii tomu bylo docela jinak. Hlavní roli zde totiž hráli bojovníci (kšátrijové). Prameny hovoří o tom, že kšátrijové se dělili do čtyř skupin: pěchota, vozatajstvo, kavalérie a jezdci na slonech. Poslední skupina vás určitě zaujala pro svou nezvyklost. A nebyli byste sami, stejně byl překvapen i Makedoňan Alexandr Veliký při svém tažení za světovládou. Jenže o něm bude řeč až později. Vždyť tato postava souvisí až s koncem antického Řecka, které se právě pod makedonskou nadvládou dostane.

Vraťme se raději k jednotlivým indickým kastám (rozuměj skupinám obyvatel). Po vojácích stojí za zmínku určitě kněží (tedy bráhmani). Vždyť náboženství hrálo v Indii skutečně významnou roli. Jedna z jejich nejstarších ideologií se také nazývala právě bráhmanismus a ten přešel postupně v hinduismus. Jestliže jsou pro vás takovéto termíny neznámé, prozradím vám, že součástí náboženství zvaného hinduismus je např. tzv. „jóga“. Tady si už zřejmě představíte různé techniky cviků, které jsou většinou pospojovány i s poslechem relaxační hudby. Málokdo si však uvědomuje, že se ani dnes nejedná pouze o tělocvik. Propojenost se silným orientálním náboženským nábojem se nedá opominout. Vždyť tomu není tak dávno, když jsme byli svědky negativního postoje slovenských občanů proti pronikání prvků jógy na školy. A oni vědí moc dobře, proti čemu se vlastně postavili.

Postupně do Indie pronikl také třetí velice známý náboženský směr, a tím je buddhismus. Jeho zakladatelem je princ Siddhártha Gautama, ze kterého se stala opěvovaná osobnost Orientu. Ale i na tato témata budeme potřebovat více času.

Na třetí místo v indické společnosti se dostávali zemědělci, řemeslníci a obchodníci (souhrnně označováni jako tzv. „vaišijové“). Byli to jednoduše ti lidé, co se starali o obživu země. I když, jak jsem již předeslal v úvodu, se zemědělstvím to z podnebných důvodů nebude v Indii zrovna jednoduché.

Úplné podloží indických kast tvořili sluhové a nádeníci (šúdrové), tedy potomci nejstaršího a původního obyvatelstva, které si podmanili starověcí přistěhovalci. Těmito přistěhovalci byli tzv. Árijové a vy mi určitě povíte, odkud tento národ tak dobře známe? Můžeme říci, že už od nejstarších dob zde žilo obyvatelstvo velmi různorodé. Tedy rozhodně tady nenajdeme jen jedno etnikum, jako tomu bylo většinou v Číně díky jejich slavné Zdi.

Starověká Indie se zapsala tučnými písmeny také do dějin literatury. Literární památky mají většinou filozofický a náboženský charakter, což opět dotvrzuje, že zde náboženství hrálo skutečně důležitou roli. Nejznámější z těchto souborů textů se nazývají védy, popř. upanišády. Jazykem těchto písemností se stal sánskt, tedy nejstarší jazyk v Indii, který byl k takovému účelu použit.